

Barris i Crisi

Estudi de cas de Santa Eugènia (Girona)

Informe provisional

Bellaterra, febrer de 2014

Grup de Recerca
Institut de Govern i Polítiques Públiques

Equip d'investigació:
Helena Cruz

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

IGOP
Institut de
Govern i
Polítiques
Públiques

Amb el suport de:

recerCaixa

Edifici MRA 1ª planta
Campus UAB
08193 Bellaterra
+34 93 586 88 14

Escola de l'IGOP
Urrutia, 17
08042 Barcelona
+34 93 407 62 03

<http://igop.uab.cat>
<http://escoladeligop.com>
igop@uab.cat

SUMARI

1. Introducció	3
2. Metodologia.....	4
3. Característiques bàsiques del barri.....	5
4. Dades de vulnerabilitat urbana	9
5. Mapa d'actors.....	12
6. Experiències d'innovació social	13
7. Anàlisi.....	20
7.1 Impactes de la crisi en les dinàmiques de segregació i vulnerabilitat del barri.....	20
7.2 Trajectòria i resultats dels plans de barris i altres actuacions similars	24
7.3 Relacions entre l'administració i el teixit social. Valoració de la capacitat cívica del territori.....	30
7.4 Processos d'innovació social en el context de la crisi	33
8. Bibliografia	38
9. Webgrafia i Xarxes Socials	40
Recursos estadístics i cartogràfics.....	40
Serveis i Equipaments.....	40
Entitats i Associacions	40
Premsa.....	41
Notícies consultades.....	42
10. Annex.	43

ÍNDEX TAULES

Taula 1. Relació d'equipaments públics del barri de Santa Eugènia.....	7
Taula 2. Població de més de 16 anys per nivell d'instrucció (2012)	11
Taula 3. Relació de persones entrevistades	43

ÍNDEX FIGURES

Figura 1. Mapa dels districtes de Girona.....	5
Figura 2. Mapa del barri de Santa Eugènia.....	6
Figura 3. Piràmide d'edats de Santa Eugènia i Girona (2012).....	10
Figura 4. Piràmide d'edats de Santa Eugènia i Girona (2007).....	10

1. Introducció

El present informe forma part del projecte *Barris desafavorits enfront la crisi. Segregació urbana, innovació social i capacitat cívica*, que analitza l'impacte de la crisi en barris desafavorits de Catalunya així com les estratègies d'innovació social que impulsa la ciutadania per fer-hi front.

En la primera fase de la recerca, l'anàlisi s'ha centrat en sis casos d'estudi -Rocafonda-El Palau (Mataró), Bellvitge (L'Hospitalet de Llobregat), Pardinyes (Lleida), Ciutat Meridiana (Barcelona), Santa Eugènia (Girona) i Salt. Tots ells estan situats en entorns metropolitans, es localitzen a la perifèria i majoritàriament foren construïts com a polígons d'habitatges a la dècada dels anys seixanta. A més, alguns d'ells en la darrera dècada s'han vist beneficiats per la Llei de Barris i gaudeixen d'una forta xarxa social i capacitat cívica.

Concretament, l'informe que teniu a les mans recull l'estudi de cas del barri Santa Eugènia de Girona que ha estat seleccionat conjuntament amb el municipi de Salt. L'interès d'aquests dos casos ve donat pel fet que si bé formen una continuïtat urbana on no són visibles les fronteres municipals, són dos casos que presenten formes d'organització ciutadana i d'actuació de l'administració local força diferents. Per aquest fet, el procés de recerca dels dos casos s'ha desenvolupat de forma paral·lela¹.

¹ Per aprofundir en el cas de Salt consulteu l'informe corresponent que trobareu disponible a <http://barrisicrisi.wordpress.com/>

2. Metodologia

De forma semblant que la resta d'estudis de cas, la metodologia emprada s'ha basat en la triangulació de diferents tècniques: l'anàlisi documental de projectes i informes de plans municipals, la realització d'entrevistes en profunditat a actors clau i l'observació directa de diverses activitats al centre cívic de Santa Eugènia o de les mobilitzacions socials liderades per la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca.

Les persones entrevistades cobreixen diferents perfils: polítics, tècnics municipals (tant de barri com de la seu central de l'Ajuntament), membres d'associacions veïnals i impulsors d'iniciatives d'innovació social². Malauradament, la regidora del barri no ha accedit a ser entrevistada.

² Vegeu a l'Annex la relació de persones entrevistades.

3. Característiques bàsiques del barri

Geogràficament, el barri està situat a l'extrem oest del municipi i és fronterer amb Salt, amb el qual formen un continu urbà on no es distingeixen els límits municipals. A l'est és limítrof amb els barris de Sant Narcís i l'Eixample i al sud amb Mas Xirgu. Al nord està envoltat per la Sèquia Monar, el Riu Güell i les Hortes de Santa Eugènia, les 41 hectàrees d'espai agrícola que separen el barri del riu Ter i que conformen un altre dels trets identitaris del barri.

Figura 1. Mapa dels districtes de Girona

Font: ca.wikipedia.org

El barri fins fa cinquanta anys fou municipi independent, anomenat Santa Eugènia de Ter, i el 1963 fou annexionat per força a Girona juntament amb els altres antics municipis de Palau-sacosta i Sant Daniel, si bé s'havia intentat en diverses ocasions anteriorment. Fins aleshores era un municipi petit que gràcies al pas de la Sèquia Monar havia desenvolupat una petita indústria tèxtil i les hortes determinaven la base agrícola del poble, que llavors comptava amb 1.900 habitants.

L'annexió dels antics municipis (Palau-sacosta, Sant Daniel i Santa Eugènia) responia a la voluntat de Girona d'esdevenir una gran ciutat, de manera que a partir dels seixanta el des de llavors barri de Santa Eugènia experimentà un fort creixement urbà. L'arribada d'immigrants del sud d'Espanya i la manca de planificació urbana feren que experimentés canvis profunds. Passà a ser un barri amb una alta densitat de població, hi escassejaven les zones verdes (excloent les hortes) i el 1968 va perdre el seu element més emblemàtic: el Pont del Dimoni, que l'unia amb Sant Narcís, fou desmuntat pedra a pedra i emmagatzemat.

Aquests fets –l'antiga independència i la reivindicació de reconstruir el pont- han comportat que el barri gaudeixi d'una gran personalitat i d'un fort sentiment de pertinença entre el veïnat, tot i que avui la majoria hagin nascut fora del barri. Compta amb un teixit associatiu fort i entitats i associacions tenen tradició de treballar conjuntament.

Figura 2. Mapa del barri de Santa Eugènia

Font: Ajuntament de Girona

Avui en dia, en el Barri de Santa Eugènia es distingeixen tres sectors: les Hortes, l'antic poble de Santa Eugènia de Ter, i Can Gibert del Pla. Aquest darrer, situat al sud-est del Passeig d'Olot, urbanísticament difereix una mica de Santa Eugènia, ja que fou construït en forma de

polígon d'habitatges de blocs plurifamiliars aïllats a tocar amb el riu Güell pel Patronat de la Santa Creu de la Selva (la promotora immobiliària del Bisbat de Girona). Posteriorment, s'edificà l'espai entre Salt i Can Gibert del Pla, trencant amb l'aïllament d'aquest i unint-lo a Santa Eugènia. S'hi ubicaren equipaments escolars i esportius ja que l'alta densitat urbana de la zona de Santa Eugènia feia impossible que aquest sector els pogués acollir. Malgrat aquestes fronteres administratives, els veïns i veïnes no perceben els dos barris com a tals, utilitzen els equipaments indistintament i, com veurem, treballen conjuntament.

Per tot plegat, i atès que les dades estadístiques de l'Ajuntament de Girona fan referència a tot el barri (incloent els tres sectors), en aquest informe quan fem referència a Santa Eugènia ho fem incloent les hortes i Can Gibert del Pla.

Com dèiem, és un barri amb una àmplia dotació d'equipaments de proximitat. El Centre cívic de Santa Eugènia, obert el 1998, és el centre neuràlgic de la vida comunitària del barri, freqüentat per les 37 entitats adscrites. Està localitzat a l'edifici emblemàtic de l'antiga masia de Can Ninetes –nom pel qual tots els veïns el coneixen- i no només dóna servei al sector de Santa Eugènia sinó que també al de Can Gibert del Pla. A les seves dependències, a banda de ser la seu de totes les entitats veïnals, també acull les oficines dels Serveis Bàsics d'Atenció Social de l'Ajuntament de Girona, amb tots els professionals del treball i educació social que treballen al barri.

Taula 1. Relació d'equipaments públics del barri de Santa Eugènia

Sectors	Equipaments
Cultura	Centre cívic Santa Eugènia ³ Biblioteca Salvador Allende Espai La Marfà
Ensenyament	Una llar d'infants pública Dos centres d'educació infantil i primària públics Un centre de secundària públic Un centre concertat
Esports	Pavelló Santa Eugènia Piscina municipal Santa Eugènia-Can Gibert del Pla Camp de futbol Can Gibert del Pla ⁴

³ Malgrat anomenar-se Centre cívic de Santa Eugènia també dóna servei al barri de Can Gibert del Pla. En general els equipaments tenen un ús intensiu perquè donen servei als dos barris.

⁴ Si bé físicament localitzats a Can Gibert del Pla, dóna servei també a Santa Eugènia.

Sectors	Equipaments
Sanitat	CAP Can Gibert del Pla ³
Socials	Serveis Socials Santa Eugènia

Font: Elaboració pròpia

Just davant de Can Ninetes es troba l'Espai Marfà, un equipament cultural de ciutat de 2700m² inaugurat el 2012 -un cop l'antiga fàbrica tèxtil fou rehabilitada- dedicat a la música moderna, i acull l'Escola de Música Avançada i So EUMES, bucs d'assaig i un estudi de gravació. A més, també s'hi troba la Biblioteca Salvador Allende, despatxos d'entitats, sala d'actes, de noves tecnologies i multimèdia.

4. Dades de vulnerabilitat urbana

Actualment, el barri de Santa Eugènia té una població de 16.358 habitants⁵ (l'any 2007 eren 15.109 habitants), que representen el 16,72% de la població de Girona. Té una densitat de població molt elevada, de 12.453 habitants/km², molt per sobre de la mitjana de Girona que es situa a 2.525,8 habitants /km²⁶.

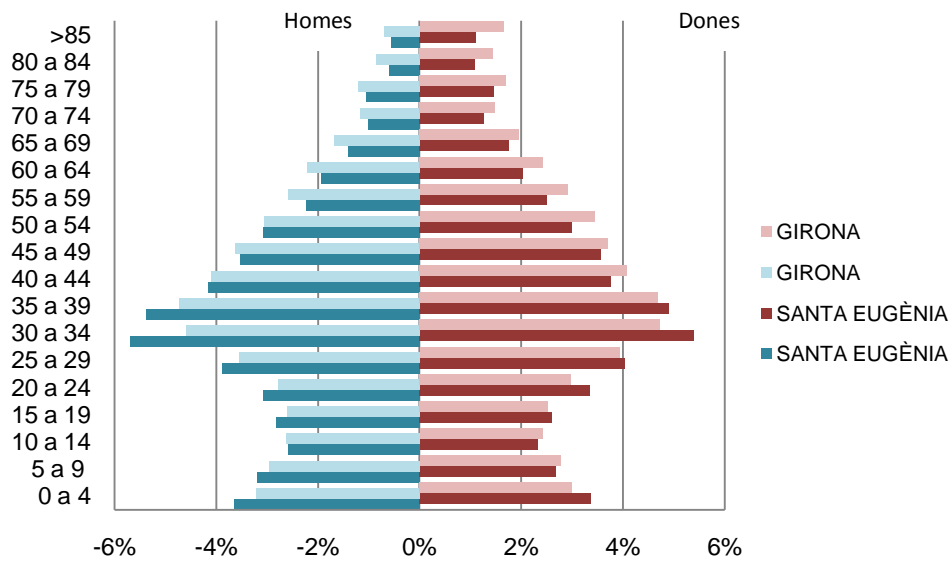
Pel què fa als habitatges, n'hi ha 6.688 (el 13,9% de Girona), si bé només en 5.629 hi consten persones empadronades, de manera que 1.059 habitatges estan buits. Cal tenir en compte que durant els anys de crisi s'han construït (o acabat de construir) unes dues-centes residències al barri ja que l'any 2007 hi havia 6.494 habitatges (el 13,5% de Girona) i en 5.101 hi constaven persones empadronades.

Respecte a l'estructura de població, tal i com es pot observar a les Figures 3 i 4 els darrers anys Santa Eugènia ha tingut una població més jove respecte al conjunt de la ciutat de Girona. Aquesta diferència era encara més acusada abans de l'inici de la crisi econòmica, l'any 2007 (vegeu Figura 4). En general, els grups d'edat per sota dels 39 anys són pràcticament tots més nombrosos al barri respecte la ciutat, tant el 2007 com el 2012. Aquest fet es deu bàsicament a l'arribada de població immigrada, majoritàriament jove, durant la darrera dècada. Concretament, respecte el 2007 es pot observar com la població entre els 25 i 35 anys – especialment d'homes- era molt més gran al barri que no pas a la ciutat, una diferència que si bé al 2012 s'ha reduït una mica, continua sent manifesta.

⁵ Font: Padró d'Habitants Municipal a agost de 2013.

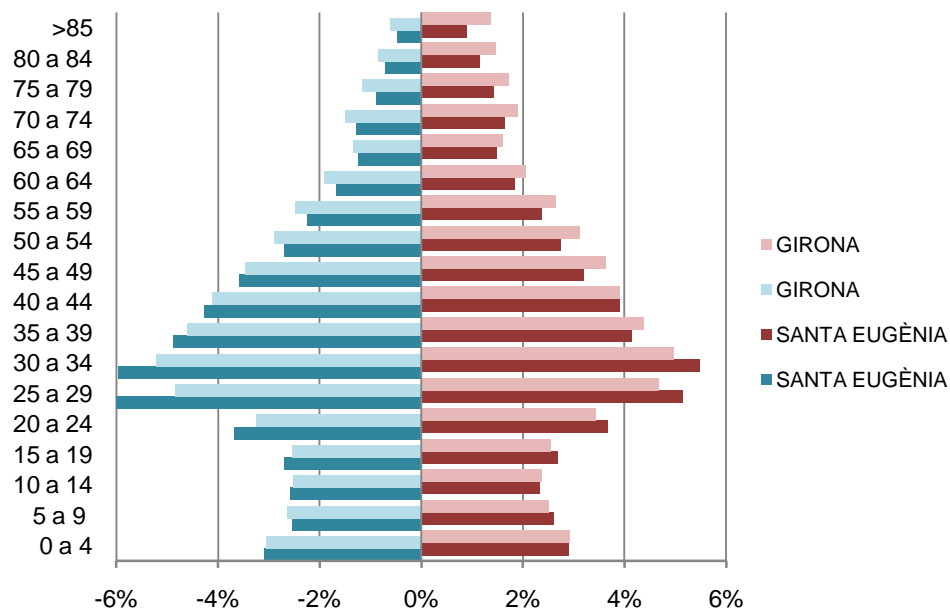
⁶ D'ara endavant, i si no s'indica el contrari, les dades exposades en aquest apartat provenen del Padró Municipal d'Habitants a gener 2012 i a gener del 2007 respectivament.

Figura 3. Piràmide d'edats de Santa Eugènia i Girona (2012)

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants (2012)

Figura 4. Piràmide d'edats de Santa Eugènia i Girona (2007)

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants (2007)

Actualment el 36,3% de la població del barri és nascuda fora de l'Estat espanyol, de manera que hi ha 5.963 habitants estrangers, mentre que al conjunt de la ciutat representen el 21,6%. L'any 2007, els 4.639 habitants estrangers representaven el 30,7% de la població del barri. En definitiva, en el període 2007-2012 hi hagué un augment de 1324 persones estrangeres

D'altra banda, com es pot observar a la Taula 4, la distribució de la població per nivell d'instrucció també és significativa respecte la mitjana de la ciutat. En aquest sentit, Santa Eugènia té una proporció superior de persones en les categories de menor instrucció (sap llegir ni escriure o no té estudis). En canvi, el barri compta amb un percentatge més alt de població amb estudis obligatoris respecte la mitjana de la ciutat. Tot i això, respecte els nivells d'estudi més elevats (batxillerat, estudis superiors i de postgrau i doctorat) es troba lleugerament per sota respecte les mitjanes de la ciutat.

Taula 2. Població de més de 16 anys per nivell d'instrucció (2012)

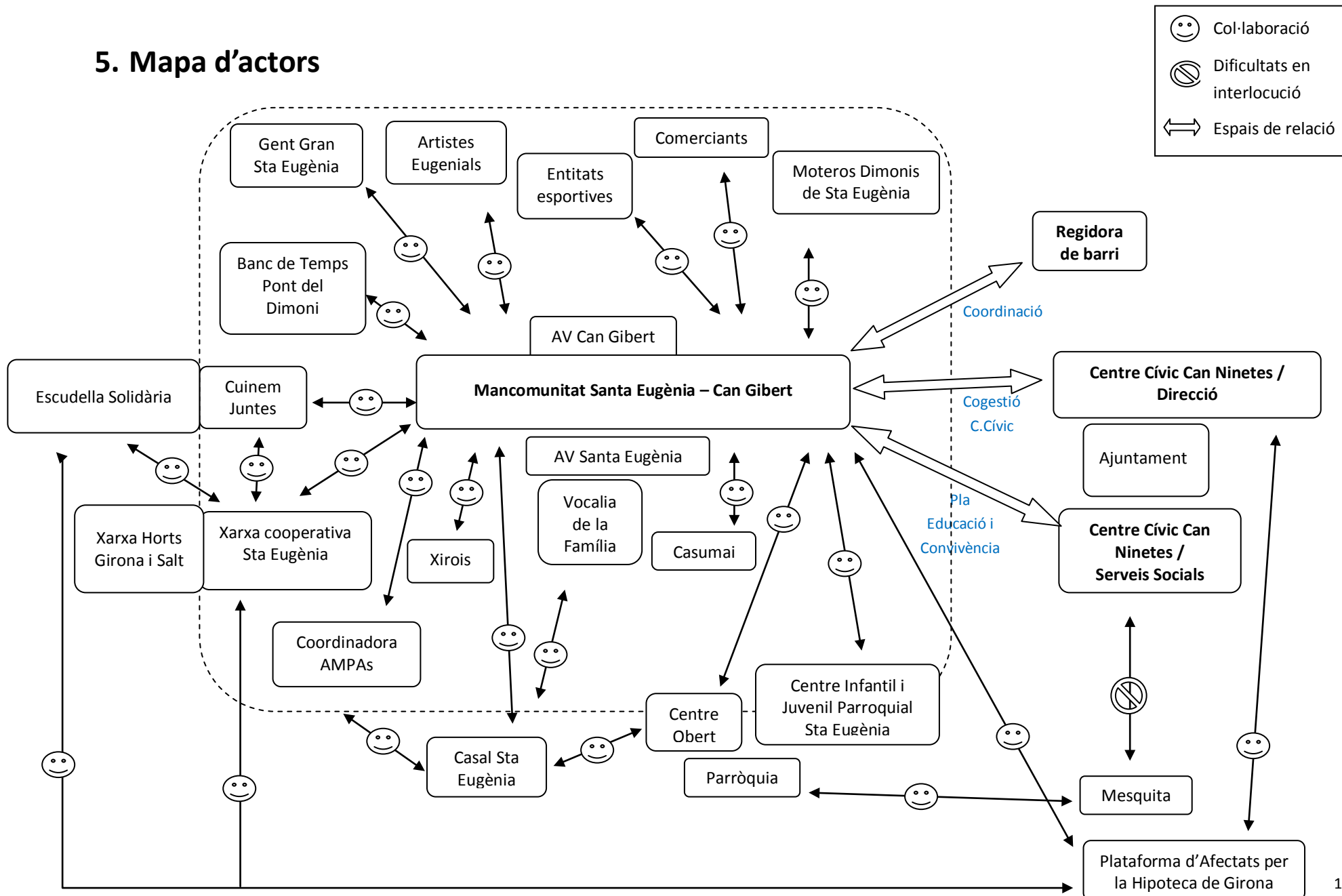
Nivell d'estudis	Santa Eugènia	Girona
Ni llegir ni escriure	2,5%	2,3%
Sense estudis	25,6%	21,6%
Estudis obligatoris	32,4%	25,9%
Batxillerat i grau mig	28,8%	30,9%
Estudis superiors	10,3%	17,5%
Postgrau i doctorat	0,5%	1,7%

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants

Respecte la taxa d'atur, a Girona a l'octubre de 2013 estava situada al 14,2% de la població. No ha estat possible obtenir la taxa d'atur a nivell de barri atès que la població activa a nivell inframunicipal no està registrada. Així, només s'han pogut obtenir les dades en nombres absoluts, havent-hi un total de 1.315 aturats -731 homes i 584 dones- a Santa Eugènia. És important ressaltar que de la població aturada, 340 homes i 200 dones són estrangers⁷.

⁷ Font: Departament d'Empresa i Ocupació, Generalitat de Catalunya.

5. Mapa d'actors

6. Experiències d'innovació social

Nom experiència	Mancomunitat Santa Eugènia – Can Gibert
Agent impulsor	Associació de Veïns Santa Eugènia i altres entitats del barri.
Territori	Barri de Santa Eugènia (sectors Santa Eugènia i Can Gibert)
Origen	A rel del procés de participació lligat al Projecte d'Intervenció Integral de la Llei de Barris, les entitats veuen la necessitat d'unir-se atès que la finalització del pla (que coincidia amb la finalització del Pla d'Educació i Convivència i la convocatòria d'eleccions municipals) podia significar l'extinció d'un espai de trobada on compartir i seguir l'evolució i necessitats del barri.
Detalls (objectius, recorregut)	<p>El tret de sortida de la Mancomunitat té lloc el primer trimestre de l'any 2011, quan una trentena d'entitats del barri elaboren un document de forma conjunta on llisten les prioritats pel barri pel bienni 2011-2013. Alhora, es constitueixen com a Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert per tal de reivindicar de forma unitària les seves peticions.</p> <p>Representen l'espai de participació de la majoria de les entitats del barri (concretament 37), es reuneixen de forma periòdica cada mes i debaten sobre les problemàtiques existents. Tres representants de la Mancomunitat són els que es reuneixen amb la regidora de barri i traslladen les seves inquietuds.</p> <p>La Mancomunitat és l'encarregada de gestionar el Centre Cívic Can Ninetes –en règim de cogestió des d'abril de 2012- en l'horari de vespres i cap de setmana i en coordina la programació amb la direcció. A més, està en tràmit la cessió d'un local per part de l'Ajuntament per tal de disposar de més espai.</p> <p>Si bé és percebuda com un mecanisme perquè les entitats es presentin més fortes davant l'administració, l'existència d'aquest espai de contacte i diàleg ha facilitat el sorgiment de moltes iniciatives.</p>
Més informació	http://espaismancomunitat.blogspot.com.es/ http://www.eldimoni.com/la-mancomunitat-santa-eugenia%C2%B7can-gibert-fa-publiques-les-seves-prioritats-per-al-territori/

Nom experiència	Banc de temps Pont del Dimoni
Agent impulsor	Ciutadania en el marc del Pla d'Educació i Convivència
Territori	Santa Eugènia – Sant Narcís
Origen	Iniciativa personal de Pablo Lidoy que arrel dels fets de Salt de 2010 veu en el banc de temps un instrument per tal de fomentar la convivència i, alhora, davant el context de crisi, considera que també pot ajudar a les persones aturades, especialment en la millora del seu estat d'ànim. Traslladà la idea a l'AV de Santa Eugènia, que la plantejà en el marc del Pla d'Educació i Convivència.
Detalls (objectius, recorregut)	<p>Actualment té 780 socis. La majoria d'entre 30 i 40 anys. Moltes més dones que homes. Des de desembre 2010 a novembre 2013 s'han realitzat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1027 ofertes/demandes - 2300 intercanvis - 3712 hores intercanviades <p>Va néixer amb els objectius de fomentar les relacions socials i veïnals, la conciliació de la vida familiar i laboral, les relacions intergeneracionals, la igualtat entre diferents estrats econòmics, l'autoestima, evitar l'aïllament, solucionar petits problemes domèstics i intercanviar coneixements.</p> <p>El Banc de Temps (BdT) treballa en quatre àmbits:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intercanvis de temps entre socis que necessiten un servei i contacten amb un soci que li ofereixi. - Cursos, tallers i conferències: Intercanvis d'un soci a diverses persones. Hi poden assistir no socis però han de col·laborar amb fins socials, ja sigui aportant aliments pel Banc d'Aliments o realitzant hores en entitats sense ànim de lucre. - Comptes Solidaris: associacions sense ànim de lucre que són sòcies del BdT i el compte els permet oferir i sol·licitar serveis (per exemple, quan necessiten ajuda puntual per actes que organitzen), alhora permet ampliar l'oferta de serveis pels socis. - Projectes singulars: <ul style="list-style-type: none"> * Sant Jordi o pel Gran Recapte s'ha bescanviat temps per llibres o aliments. * Reforç escolar: A petició dels Serveis Socials de l'Ajuntament un grup de professors socis del BdT fan classes de reforç a escolars. Els joves o els seus pares "paguen" les hores rebudes oferint serveis al BdT. * Sopar de les Llengües: sopar on es parla en la llengua escollida en

Nom experiència	Banc de temps Pont del Dimoni
	<p>cada taula.</p> <ul style="list-style-type: none"> *Fires d'intercanvi *Sopar de germanor dels BdT de Girona *Grup de conversa d'anglès <p>Reconeixen que dels objectius que es van marcar, els falta treballar en la conciliació de la vida familiar i laboral i en atraure més socis immigrants.</p>
Més informació	http://www.bdtpontdeldimoni.com/

Nom experiència	Xarxa Cooperativa Santa Eugènia de Ter
Agent impulsor	Coordinadora d'AMPAs (Sector Santa Eugènia-Can Gibert): AMPA Montfalgars, AMPA Dalmau Carles, AMPA Santa Eugènia, AMPA IES Santa Eugènia. Es coordina en el marc de la Mancomunitat Santa Eugènia – Can Gibert
Territori	Santa Eugènia-Can Gibert
Origen	<p>Sorgeix el novembre 2012 en el marc de les reunions de coordinació de les associacions de mares i pares del barri, que observen la situació de moltes famílies que tenen dificultats per poder menjar, que no poden pagar els xandalls per fer gimnàs a l'escola i creen la Xarxa Cooperativa de Santa Eugènia per tal de buscar recursos econòmics per reduir les dificultats econòmiques de les famílies.</p> <p>Tot i que l'origen és a partir de les famílies de les AMPAs, és obert a totes les persones del barri amb dificultats.</p>
Detalls (objectius, recorregut)	<p>Intenció de treballar en quatre projectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hort. La Xarxa Cooperativa té una parcel·la gran a les Hortes de Santa Eugènia cedida per part de l'Ajuntament (dins del que s'anomenen Hortes Socials on també hi ha parcel·les cedides a entitats com Càritas, La Sopa,...). L'hort de la Xarxa està dedicat a les persones aturades del barri de Santa Eugènia. El treball i la producció és conjunta amb Escudella Solidària (que inclou Cuinem Juntes i Mengem en Família) i l'Associació de Veïns de Santa Eugènia.. La Xarxa Cooperativa participa de la Xarxa d'Horts Urbans de Girona i Salt. El setembre de 2013 un grup de persones van constituir la xarxa per tal de coordinar la creació d'horts urbans en solars abandonats als municipis de Girona i Salt. - Roba escolar. Davant la impossibilitat d'algunes famílies de poder pagar els xandalls uniformats per l'assignatura de gimnàs, la Xarxa va

Nom experiència	Xarxa Cooperativa Santa Eugènia de Ter
	<p>promoure substituir-los per un peto, que fos propietat de l'escola i l'alumne en pagues un petit lloguer i que fos cosit pels pares que es trobessin en situació d'atur. La compra col·lectiva de la roba estava pensada per tal de reduir costos. Van trobar reticències de les direccions dels centres que consideraven que era una degradació de l'escola. També han treballat per tal que les bates no necessàriament hagin de ser uniformades i que la Xarxa pugui comprar qualsevol bata a preu de mercat o que les puguin fer els mateixos pares.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Compra a l'engròs de material escolar (llibres i llibretes principalment) per tal d'abaratir costos. No ha reeixit el projecte perquè tot el professorat no s'ha posat d'acord sobre el material. - Arreglar bicicletes. Iniciativa per tal de fomentar l'ocupació i alguns petits ingressos a persones necessitades.
Més informació	http://xarxahortsgirona.wordpress.com/

Nom experiència	Escudella solidària
Agent impulsor	Entitats i associacions diverses de Girona
Territori	Girona. Localitzat a Santa Eugènia
Origen	Neix en el marc de la Mesa d'Entitats per la Participació de Girona, per tal de donar resposta a les mancances alimentàries de la població. Es reuneix al Centre Cívic Can Ninetes. Està en procés de formalitzar-se com a associació.
Detalls (objectius, recorregut)	<p>Actua de paraigües de diverses iniciatives que tenen per objectiu contribuir a pal·liar les conseqüències del context de crisi, especialment pel què fa a les qüestions alimentàries. Està en procés de llogar un local propi on poder crear una cuina que doni resposta (en termes alimentaris i d'ocupació) a la població necessitada. En un futur vol esdevenir una cooperativa social que contribueixi a la creació de llocs de treball.</p> <p>En el marc d'Escudella Solidària hi col·laboren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cuinem Juntes i Mengem a casa: Els representants de deu famílies beneficiàries cuinen juntes a la cuina del Centre Cívic de Can Ninetes el dinar i sopar de l'endemà i s'ho enduen a casa preparat en carmanyoles. Objectiu: foment de la solidaritat, el treball conjunt i el foment de l'amistat. Permet a la família no trencar les dinàmiques familiars per no haver de dirigir-se a un menjador social.

	<p>- Obra Social de la PAH: Activitat desenvolupada durant el temps que fou ocupat el Bloc Salt. Treball conjunt per recollir i cuinar aliments i col·laboració amb el cultiu de l'hort.</p> <p>- Confiança Solidària: Activitat de voluntariat destinada a famílies necessitades que consisteix en que els voluntaris cuinen a casa i distribueixen el menjar un dia a la setmana en carmanyoles a cases particulars. Col·laboració puntual amb iniciatives d'Escudella Solidària.</p>
Més informació	<p>http://escudellasolidaria.blogspot.com.es</p> <p>http://cuinemjunes.blogspot.com.es/</p> <p>http://mesadentitats.blogspot.com.es</p>

Nom experiència	Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de Girona (PAH)
Agent impulsor	Ciutadania
Territori	Girona
Origen	La PAH de Girona neix l'any 2011, dos anys més tard respecte la de Barcelona.
Detalls (objectius, recorregut)	<p>El grup de la PAH de Girona agrupa persones de la comarca del Gironès que, a semblança de la resta de les PAH treballa per aconseguir la dació en pagament i lloguers socials a les persones que es veuen afectades per les execucions hipotecàries.</p> <p>Es reuneixen els divendres a la tarda al Centre Cívic de Can Ninetes, però responen als casos tant de la capital com a la resta del Gironès. Inicien el registre de les característiques dels casos que arriben a partir de setembre de 2012. Entre llavors i setembre de 2013 els han arribat mil casos nous. D'aquests, el 50% dels casos estan localitzats el municipi de Salt i afecten majoritàriament famílies novingudes. D'altra banda, el 60% dels casos fan referència a hipoteques signades amb l'entitat bancària Bankia –que originàriament eren de Caja Madrid. Moltes d'elles foren aprovades amb avals creuats.</p>
Més informació	http://pahgirona.blogspot.com.es/

Nom experiència	Associació d'Usuaris de les Hortes de Santa Eugènia
Agent impulsor	Ajuntament de Girona i ciutadania
Territori	Girona
Origen	Les hortes són de propietat privada i l'Ajuntament signà un conveni amb els propietaris que li permetia l'ús i conreu de les finques. Fins el 2009 en gestionava directament els lloguers de les parcel·les i feia les adjudicacions. Amb la creació de l'Associació, l'Ajuntament li cedeix les parcel·les, l'adjudicació i la gestió.
Detalls (objectius, recorregut)	<p>No és una associació del barri de Santa Eugènia malgrat les hortes s'anomenin de Santa Eugènia. Tot i el nom, les hortes són de la ciutat de Girona i l'associació respon als interessos de la ciutat.</p> <p>Funcionament: els sol·licitants que volen llogar una parcel·la presenten instància a l'Ajuntament, que deriva les demandes a l'associació i aquesta fa l'adjudicació de les parcel·les, l'assessorament i la gestió posterior. Un o dos cops l'any es fa l'adjudicació per ordre d'arribada i segons els interessos de l'hortolà. Els lloguers són anuals amb un màxim de 5 anys. Si hi ha parcel·les vacants es poden prorrogar. Les parcel·les són de 50, 75, 100, 150, 200, 300 m².</p> <p>Quan l'Ajuntament cedeix les terres ho fa amb les parcel·lacions fetes i amb l'accés a l'aigua. Ara l'associació es sustenta amb els lloguers de les parcel·les, que dóna accés a l'aigua i una sèrie d'eines grosses a més del motocultor i la desbrossadora. El preu del lloguer es decideix en l'assemblea de socis i posteriorment es consensua amb l'Ajuntament.</p> <p>Els llogaters han de ser socis de l'associació i formen part de la presa de decisions en l'assemblea. Actualment està al voltant de 250 persones (amb 250 parcel·les). Properament l'Ajuntament cedirà més terrenys i arribaran a 325 aproximadament. Els socis provenen de diferents estratus socials, nivells de formació i nacionalitats.</p> <p>En el context de crisi han notat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Increment de sol·licituds per llogar una parcel·la. Actualment tenen llista d'espera. - Increment de canvis de llogaters: persones que marxen i deixen la parcel·la, i persones que arriben i en demanen. - Increment dels robatoris de productes a les parcel·les. - Existeix més demanda de persones aturades que tenen temps lliure. Treballar la terra representa un recurs emocional important, augmenta el benestar. - Increment de sol·licituds per qüestions de precarietat econòmica i necessitat de menjar. <p>Reptes: La convivència en espais reduïts pot crear dificultats de veïnatge. A vegades la Junta de l'Associació ha fet de medidora o ha facilitat el canvi de parcel·la.</p>

Nom experiència	Patis Oberts
Agent impulsor	Ajuntament de Girona. Actualment també Associació Esportiva i Cultural Xirois
Territori	Santa Eugènia i altres barris
Origen	Neix en el marc del Pla d'Educació i Convivència, en el qual l'Ajuntament i les entitats conflueixen i on es va proposar l'obertura dels patis de les escoles en horari no lectiu.
Detalls (objectius, recorregut)	<p>En un primer moment, es desenvolupava amb la col·laboració d'una empresa que netejava i tancava. Posteriorment, a partir de l'any 2008 a través d'una empresa es va contractar un dinamitzador per escola.</p> <p>Més recentment, en el barri de Santa Eugènia és l'associació juvenil Xirois qui dinamitza les activitats que es fan als patis.</p>
Més informació	

7. Anàlisi

7.1 Impactes de la crisi en les dinàmiques de segregació i vulnerabilitat del barri

De forma semblant a la seva situació geogràfica, Santa Eugènia té uns índexs de vulnerabilitat urbana a mig camí entre els de Salt i la mitjana de Girona. Encara que estadísticament les dades no són les del municipi veí, l'impacte de la crisi és ben evident al barri.

És un barri poc envellit per l'arribada de població immigrant jove atès que el preu del sòl era més baix respecte altres zones de la ciutat. A diferència de Salt, no va experimentar de forma dràstica un procés de substitució de la seva població de forma localitzada en el territori⁸, i actualment al barri de Santa Eugènia hi ha població de diferents onades migratòries i de diferents orígens, tant arribats d'altres zones de la ciutat, com de Catalunya, la resta de l'Estat i l'estranger.

La immigració és molt dispersa en el territori i molt variada, no hi ha ghettització, no hi ha zones per nacionalitats per dir-ho de forma senzilla.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

En part, els creixements urbans dels anys noranta que es dugueren a terme per relligar Can Gibert amb la resta de Santa Eugènia van permetre l'arribada de població d'altres zones de la ciutat.

Els edificis de darrera del pavelló que es van fer fa deu anys, els edificis d'Urbis no es pot fer en un barri segregat i en canvi es va fer allà que és a Santa Eugènia. És diferent de segons quins fenòmens clarament segregadors. Ara bé, el punt de més concentració de població immigrada, com a contigu de Salt, és Santa Eugènia. Aquí [als Serveis Socials de Santa Eugènia] ve gent de Salt pensant-se que som Salt.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

⁸ En el període 2000-2012, Salt veu incrementada la seva població estrangera en 10.238 persones, mentre que la població nascuda a l'Estat espanyol disminueix en 2.109 persones. Concretament, l'arribada de la població es dona majoritàriament al Sector Centre.

La continuïtat urbana de Santa Eugènia amb la resta de la ciutat i Salt fa que moltes persones no percebin el barri com un espai segregat.

Aquí no veig segregació urbana, com a Vila-roja i Pontmajor, aquí no deixa de ser un continu. Té coses de barri que algú pot dir això és Salt però té un continu urbà que no és el centre de ciutat però amb coses s'hi pot assemblar. Això també li dóna més potencialitats.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

A banda del fet que no és que pateixi dinàmiques de ghettització, el cert és que la continuïtat urbana i les polítiques urbanístiques executades li han permès mantenir una composició poblacional variada i que no s'hagin produït processos massius de substitució de la població durant l'època de la bombolla immobiliària.

L'impacte de la crisi s'ha evidenciat amb un empobriment general de les famílies, causat per l'atur creixent i per la pèrdua de l'habitatge (no hi ha dades concretes de les execucions hipotecàries que han tingut lloc).

Aquí tenim moltes famílies amb pobresa, però no amb pobresa de desestructuració sinó pobresa econòmica. El *nano* va amb unes sabates, però són les sabates que ha de portar? Els pantalons que porta, són els que ha de portar?

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Aquest fet ha produït que els Serveis Socials experimentessin un augment important del nombre de famílies que requerien ajuda. Els Serveis Socials de Sant Eugènia donen assistència alimentària (reparteixen una bossa d'aliments) a 300 famílies, que poden arribar a ser unes 1.500 persones, el que representa gairebé el 10% de la població.

La situació ha empitjorat. El nombre de famílies que necessiten ajuda ha augmentat espectacularment davant d'un decreixement de la capacitat per fer-hi front. Hi ha molta gent sense garantia d'ingressos. A la pràctica sense ingressos zero és difícil que hi estigués. Així en tenim unes quantes. I moltes amb ingressos garantits des de zero fins a 500€ com a màxim. En aquests moments quan aquí apareix algú que està cobrant 500€ ja ens relaxem, no perquè siguem una colla de salvatges, sinó perquè n'hi ha molts que en tenen menys. Això, fa quatre anys, segur que no teníem aquesta mirada.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Hi ha famílies que amb el PIRMI paguen el pis, van al banc d'aliments i si pot quedar algun euro per comprar un sac d'arròs amb això s'arreglen. Ara, mal alimentats sí. Sense fruita, proteïnes...

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Aquesta situació a les escoles s'ha posat de manifest amb molts infants en risc, especialment pel què fa a l'alimentació, a l'accés a activitats extraescolars i a recursos en general.

La població que es queda al menjador no arriba ni al 15%, quan sabem que hi ha moltes necessitats. Aquests *nanos* que no poden pagar la diferència entre la beca i el cost real... hem de tornar a pensar en temes de beques de llibres. Ens tornem a trobar amb els plantejaments que van motivar l'inici del Pla d'Educació i Convivència. Ara més que avançar és mirar com no retrocedir.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Ara estem fent una enquesta sobre temes d'alimentació i hi ha *nanos* que mengen una vegada al dia. O hi ha *nanos* que mengen cada dia arròs. I ells t'ho diuen, si hi ha *calers* de tant en tant mengem alguna cosa de carn. Quan han d'accedir aquests *nanos* a una extraescolars, és que no poden accedir evidentment. Aquest és el punt dolent. Aquests nois no poden accedir a moltes coses perquè no poden. Aquí els *nanos* de colònies no hi van.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Ja des de mitjans dels anys noranta, Santa Eugènia el barri d'arribada per molta població immigrant on, després d'un temps d'assentament, les famílies que progressaven migraven a una altra zona de la ciutat o voltants. En el cas de les escoles aquesta dinàmica comportava dificultats de gestió, ja que hi havia gran part de l'alumnat que anava i venia. Aquesta tendència, si bé no és amb la mateixa virulència, continua existint, atès que continua arribant població encara que amb menor proporció.

La situació de crisi ens porta a recular i intentar resistir. Ara en el fons és manteniment. No podem fer projectes. Allò que buscàvem, que no hi hagi diferències entre les escoles, entre públiques i concertades, que les escoles d'aquest sector no sempre tinguin la població fora termini. Perquè el nostre barri sempre tenia més del 50% de la població fora termini... Era com la plataforma d'acollida de la ciutat i les famílies que progressaven més de pressa intentaven anar a altres sectors de la ciutat per progressar. Ens convertíem

amb eternes escoles de fugida i els que es quedaven eren els que tenien més dificultats d'integració i de prosperar econòmicament.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Aquesta primera meitat d'any [2013, des de Serveis Socials] hem fet un curs pels nanos d'edat en escolarització obligatòria que havien arribat a mig curs, em sembla que eren al voltant de dotze. Fa quatre anys eren setanta, vuitanta, noranta, i agafàvem els dels últims tres mesos.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Alhora, però també es detecta que hi ha algunes famílies que davant les dificultats econòmiques marxen a d'altres països europeus, o bé envien els fills al seu país d'origen.

Nosaltres hem notat des de que hi ha la crisi una gran aflluència de nois que marxen. O que han marxat al seu propi país, per reduir despesa, els pares es queden aquí i l'envien amb la seva família d'allà. O han marxat a una escola corànica. O tota la família ha marxat, i normalment marxen a països d'Europa (França, Bèlgica, Anglaterra). Amb tot el que suposa marxar i deixar els pares aquí. Alguns són catalans de tota la vida, han nascut aquí i que els enviïn a un país de l'Àfrica que hi ha els avis però no és el seu país, el neguit de veure aquests nois que han d'anar allà i no hi volen anar.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

A les escoles, les polítiques d'austeritat també s'han fet evidents en molts dels projectes de suport a l'escolarització que es desenvolupaven. Tallers d'estudi i extraescolars s'han reduït comparativament amb anys anteriors.

Els projectes que hi ha hagut s'han truncat. A nivell educatiu tots els tallers d'estudi ara només estem a primària a cinquè i a sisè una tarda a la setmana i encara perquè les AMPAs ens vam plantar.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

D'altra banda, la pèrdua de l'habitatge és una de les problemàtiques més difícils d'abordar, i que produeix nous fenòmens: moltes famílies comparteixen pis o relloguen habitacions i això genera molta mobilitat, i hi ha persones que intenten aprofitar-se'n.

Això de compartir habitatge ja no és cosa d'estudiants. Vas analitzant i hi ha moltes famílies amb criatures que comparteixen pis amb d'altres. Hi ha una gran varietat de situacions, a vegades no sempre hi ha nuclis familiars. Una

mainada que visqui així dos, tres, quatre anys? També hi ha un alt nivell de mobilitat. Quan hi ha tanta moguda apareix de tot. Va aparèixer una “agència” de compartir, amb un nom que semblava oficial, governamental. Algú hi estava fent negoci.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Així doncs, l'impacte de la crisi es fa evident en la vida privada de les persones, en l'economia domèstica, en l'alimentació de les famílies, en els recursos que tenen disponibles els infants. No hi ha evidències de degradació de l'espai públic, si bé algunes persones entrevistades manifesten que cada vegada hi ha més persones que rebusquen entre els contenidors de les escombraries i els carrers són més bruts.

La limpieza, las calles, están más sucias. Los contenedores de las basuras están bastante cutres. De noche hay mucha gente que remueve contenedores, de todas las edades.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Tanmateix, la qüestió de la percepció sobre l'impacte de la crisi és una qüestió on hi ha varietat d'opinions:

La crisi... L'Ajuntament té un pressupost de tres milions d'euros més que l'any passat. Crisi? Crisi és la paraula màgica que serveix per justificar no voluntats. Hi ha més diners que mai. No hi ha voluntat per l'equitat.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

7.2 Trajectòria i resultats dels plans de barris i altres actuacions similars

A banda dels diferents plans que han estat impulsats des de l'Ajuntament de Girona pel barri de Santa Eugènia -als quals farem referència en un segon terme-, cal iniciar l'explicació de la trajectòria de les actuacions de l'administració exposant una particularitat de les polítiques socials de Girona que, al nostre entendre ha estat determinant en la configuració de la xarxa social de Santa Eugènia, així com en la capacitat per entomar el context de crisis al barri.

Des dels anys vuitanta, els responsables dels Serveis socials de l'Ajuntament de Girona s'han caracteritzat per tenir una visió molt comunitària d'aquest servei. Això ha fet que les oficines

dels Serveis socials hagin estat des de fa temps distribuïdes arreu del territori de la ciutat. Tanmateix, la base de les polítiques socials no ha estat una simple localització d'oficines municipals en els diferents barris de la ciutat, sinó que aquestes s'han ubicat edificis on han sorgit els centres cívics.

El que vam fer no va ser col·locar els Serveis socials en els centres cívics, sinó que els Serveis socials van fer néixer centres cívics. El primer centre cívic que s'obre, que és el de Sant Narcís, s'obre a proposta de Serveis Socials, qui ho gestiona era l'assistent social que hi havia. No constitueixen un departament, sinó que són equipaments *sueptos*, més amb la idea de xarxa. Algun equip de govern s'ha plantejat que potser seria més cultural i ara està consolidat que no serà així, sinó que els Serveis socials són un servei que són bàsics, que són centre cívics en el sentit més social del terme d'acollida i tal, que fan coses culturals però vinculat al territori i uns serveis especialitats. I els Serveis socials han de ser a dins dels centres cívics i no a altres llocs. De la part comunitària, els Serveis socials tenen l'encàrrec de treballar conjuntament amb els directors dels centres cívics. Ens podem ajuntar fàcilment a fer programacions que ens interessin en funció del què detectem. El centre cívic és un equipament però és un servei.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

El doble caràcter dels centres cívics de Girona, on conviuen i es coordinen la direcció dels Serveis socials i la direcció del centre cívic permet que els Serveis socials tinguin més relació amb les entitats i hi hagi espais per poder dialogar i crear. A diferència d'uns Serveis socials més clàssics -que no tindrien aquestes oportunitat per interactuar amb les entitats del barri-, la política desenvolupada a Girona facilita que hi hagi una àmplia oferta de vida associativa i participativa. El fet que es comparteixi espai pot facilitar que Serveis socials derivi més fàcilment els seus usuaris cap a les associacions. Tanmateix, dels del mateix servei es reconeix que un dels reptes pendents és aconseguir que part dels seus usuaris es vinculin a la vida associativa.

La majoria dels nostres usuaris costa molt de vincular-los a la vida associativa, tenen unes preocupacions bàsiques i ja ens hi barallem. Al Pla d'Educació i Convivència hem compartit amb l'associació de veïns si tenim el 45% d'immigració, això en el món associatiu es visualitzi una mica. I no perquè ells no hagin fet esforços, però tenim molt tram per córrer, no tenen un rol actiu.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Pel què fa a la gestió del propi Centre Cívic, des de l'abril del 2012 l'Ajuntament signà un conveni amb la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert on s'establia per un període de dos anys la cogestió de l'espai als vespres i als cap de setmana. Així, les entitats participen en la programació i organització del centre a més de ser presents, en tant que usuàries de l'equipament al Consell del centre cívic.

[Aquí des de l'Ajuntament de Girona no treballem amb la idea d'hotel d'entitats, Centres Cívics treballem més amb la idea de donar espais per les entitats però no d'ús exclusiu.](#)

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Pel què fa als plans de caràcter comunitari, ens hem de remuntar fins al 1998 quan, a rel de l'inici de l'arribada de població immigrant a partir de l'any 1995, les associacions de mares i pares del barri de Santa Eugènia i Sant Narcís plantejaren la necessitat d'iniciar un treball conjunt entre les escoles, les institucions i les entitats del barri. Dos anys més tard es formalitzà un acord entre les AMPAs, l'Ajuntament, el Departament d'Educació de la Generalitat i la Universitat de Girona i a partir de l'any 2003, la Regidoria de Serveis Socials dissenyà una estructura formal en forma de pla comunitari que afectava els dos barris i que s'anomenà Pla d'Educació i Convivència (PEiC).

Posteriorment, aquest pla ha estat el paraigües sota del qual s'han anat aixoplugant altres plans o recursos econòmics que estaven orientats a treballar en l'àmbit educatiu, d'integració, convivència o social en general. Per exemple, l'any 2005 s'incorporà el Pla Educatiu i d'Entorn de Santa Eugènia i Sant Narcís, les actuacions del Pla de Barris de Santa Eugènia i Can Gibert del Pla (2005-2009), o el Pla de Desenvolupament Comunitari de Santa Eugènia (2010-2012). Si bé en alguns casos l'àmbit que afectaven no era coincident, això no ha estat obstacle perquè el Pla d'Educació i Convivència s'hagi convertit en un "Pla de plans".

[El pla comunitari neix per impuls de les AMPA, en territori de Santa Eugènia-Sant Narcís. Se'l bateja com a Pla d'Educació i Convivència i encara persisteix. Els diferents instruments que des de la Generalitat es posen a disposició de les](#)

entitats locals per fer treball comunitari, o la part social del Pla de barris, es posen en comú. Es fa un Pla d'Educació i Convivència que engloba aquests plans tant en el finançament com els espais de participació.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

El Pla d'Educació i Convivència es va anar convertint en un pla de plans i va continuar amb el què era la part social del pla de barris, que només era el 10% i es va continuar treballant amb la lògica d'un pla integral.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

En conseqüència, ha permès que els espais de participació també coincidissin, facilitant l'assistència de les entitats i defugint el cansament d'anar a diverses reunions en espais diferents. A més, la creació d'un espai de debat amb una trajectòria de més de deu anys ha enfortit la relació entre tècnics i veïns que, a banda de trobar-se en el marc del Can Ninetes on desenvolupen activitats socials, han compartit un espai on monitoritzar l'evolució del barri i les seves problemàtiques. Una relació que és de col·laboració però de vegades també de conflicte; en tot cas intensa.

Això ha enfortit, ha creat relació entre tècnics i veïns. S'ha treballat bastant horitzontal tècnics i veïns. Al principi tibaven més els veïns, va costar que els tècnics s'hi fessin. Un cop van dir fem un pla comunitari, ha costat molt trobar les regles de joc, de com participar, com decidir... Els tècnics segons com se sentien que no eren prou reconeguts en la seva feina tècnica i això ha arribat en el moment just de la crisi que ha comportat una situació d'una certa esquerda.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Ara bé, tant els entrevistats com la Memòria del procés de d'avaluació participativa del PEiC⁹ reconeixen que des de 2011 ha entrat en declivi, en quant a la participació i les actuacions que endega. Des de les entitats es denuncia la disminució significativa dels recursos que gestiona el PEiC que impedeix continuar amb els projectes que s'estaven executant. A més, es reconeixen dificultats de diàleg entre els agents veïnals i els de perfil tecnicopolític. Aquesta situació va derivar en un període de reflexió per replantejar una nova direcció del PEiC i finalment s'ha

⁹ Vegeu Soler; Planas i Rieradevall (2013).

reorganitzat l'estructura, tot i que segons els actors socials entrevistats no ha acabat d'arrencar.

En tercer lloc, i com ja hem explicat, el barri de Santa Eugènia pateix molts dels dèficits urbanístics característics dels creixements urbans dels anys seixanta. És un barri molt dens i amb poques zones verdes. Si bé les polítiques urbanístiques desenvolupades anys enrere, concretament els creixements planificats a la dècada dels noranta entre Can Gibert i el nucli de Santa Eugènia i Salt (amb la dotació de nous equipaments) contribuïren a pal·liar-ne alguns, l'any 2005 s'inicià el Pla de Barris¹⁰ per tal d'aturar algunes de les amenaces existents: baixa qualitat urbanística, absència d'equipaments de ciutat, manca d'espais verds, alta densitat, dèficits d'aparcaments, tancament de petits comerços, etc. L'execució del Pla de Barris fou difícil, s'allargaren els terminis, no s'executaren totes les actuacions i no va ser lliure de controvèrsies. Va dotar el barri d'un equipament cultural de centralitat (La Marfà), però els veïns perceben que no és un equipament pel barri i que s'ha perdut l'oportunitat de guanyar un espai per les entitats, atès que la gestió és de caràcter privat.

És un barri que el Pla de Barris tot i que veïnament s'ha viscut molt malament –com una oportunitat perduda- jo si que penso que ha invertit en equipaments, en urbanisme, ha esponjat algunes zones. No ha assolit els objectius que es marcava -no sé si en general els han assolit- però sí que ha transformat el barri. I, a diferència de Salt, també ha proporcionat parlar del barri.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Amb el Pla de Barris van fer La Marfà no es pot considerar un equipament de barri. L'anterior govern el va destinar a temes privats, hi ha una escola de música avançada per formar DJ i no tenim espais al barri.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

En el pla de barrios se hicieron cosas bien y cosas mal, se desaprovecharon muchas oportunidades. Había mucho dinero, la época que éramos ricos -aún estamos pagando esas cosas- yo creo que se derrochó dinero en cosas que no se debían haber hecho y cosas que se hicieron muy muy mal: el mercado de Santa Eugenia, la Frontissa se hizo muy mal, el parque que prometían no se ha hecho... ha mejorado algo pero ha sido una oportunidad desaprovechada.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

¹⁰ El Pla de Barris comptava amb un pressupost de 14.596.328 €.

S'intentà resoldre urbanísticament l'espai de la Frontissa, el solar fronterer amb Salt que durant anys fou un espai abandonat on aparcar els automòbils. Per fer-ho es dugué a terme un procés participatiu amb les entitats del barri per tal de consensuar diferents propostes que foren votades pel veïnat, però l'Ajuntament optà per un projecte diferent de l'opció més votada pels veïns.

El proceso participativo del Pla de Barris fue fatal, y eso que lo llevaba la Itziar González. Mucho dibujito mucha participación mucho de eso pero luego a la hora de ir a negociar los tres modelos que se eligió... De las tres cosas que habían salido, que una la había votado el 70%, otra el 20% y una creo que fue un 10% o 5%, esa era la que quería el Ayuntamiento –que a lo mejor era la mejor opción eh- pero había habido un proceso participativo y los vecinos habíamos elegido. Pasaron totalmente del proceso participativo y fueron a su proyecto que era el que menos se había votado. Una estafa, nos sentimos totalmente defraudados.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Tanmateix, el Pla de Barris representà una injecció d'inversions molt significativa.

La injecció va ser al·lucinant i això té varis efectes: primer que pots fer moltes coses –a vegades no estàs apunt ni administració ni ciutadania ni teixit associatiu, has de tenir capacitat d'articular tot això. No sé si estàvem a punt per rebre aquesta injecció i com gestionar-la. I també ha fallat molt la pedagogia, explicar que això no és per sempre, que no ho podrem transformar en servei ordinari, perquè sinó és pervers. El què no pot ser és que s'hagi obert un dels equipaments més grans de la ciutat al barri i els veïns de Santa Eugènia no ho visquin com un regal. Hi havia moltes queixes associatives però molt poques veïnals.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Amb tot, Santa Eugènia si bé és un barri perifèric, a diferència del cas d'estudi de Salt, pertany a un municipi gran que té capacitat d'actuació i que al llarg de les darreres dècades ja sigui des de les polítiques socials, educatives o urbanístiques s'han fet actuacions per minorar els dèficits que patia el barri, segurament gràcies a la reivindicació continuada de la ciutadania que ha treballat perquè l'Ajuntament no s'oblidés d'aquest territori.

El fet de pertànyer un municipi més gran, més potent, encara que sempre ens sentim com cul de sac, és evident que pertany a una àrea més gran i les polítiques també acaben arribant, encara que tard i malament.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

7.3 Relacions entre l'administració i el teixit social. Valoració de la capacitat cívica del territori

Com ja hem apuntat anteriorment, malgrat les separacions administratives causades per la delimitació de diferents sectors dins el barri de Santa Eugènia, en la vida comunitària el teixit social resta unit, interactua i comparteix espais de participació. De fet, i tal i com es pot desprendre del Mapa d'actors, l'estructura associativa de Santa Eugènia es caracteritza per constituir una pinya entorn la Mancomunitat Santa Eugènia-Can Gibert. Des de fa molts anys, la ciutadania ha compartit reivindicacions històriques, com la reconstrucció del Pont del Dimoni que ha anat passant de generació en generació. A més, el fet d'haver estat municipi independent i la reivindicació de la seva pròpia personalitat en el marc de Girona ha contribuït a estimular una identitat comuna.

El Pont del dimoni és el símbol molt lluitat i encara no aconseguit, aquesta lluita per aconseguir això ha aglutinat totes les altres lluites. Ha sigut un barri sempre de gent obrera i lluitadora i això ha passat transgeneracionalment. Això ha fet que la gent reivindiqui algo. Cada entitat té una dimensió reivindicativa.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Tenir el municipi anterior és com un mite però és un mite que ens ajuda. Però ha anat assentant aquesta dinàmica més conjunta. Sempre hi ha hagut la sensació amb la Frontissa que ens volien aïllar de Girona. Malgrat el sentiment fort d'identitat sempre s'ha lluitat contra l'aïllament. Molts es pensaven que Santa Eugènia era Salt. I ara fa que Santa Eugènia estigui com de moda perquè es fan moltes coses. Hi ha com un cert reconeixement i l'Ajuntament no s'atreveix a fer segons què perquè sap que hi ha resposta.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

A l'hora d'analitzar la capacitat cívica del territori, ens remetem a la definició de Stone (2005) que fa referència a la capacitat d'abordar els problemes col·lectius a partir de la col·laboració entre actors governamentals i no governamentals. De forma clara, els diferents plans que

s'han desenvolupat en el barri han estat el marc on establir relacions de col·laboració entre les entitats i els tècnics municipals i constituir un teixit comunitari al barri. L'embrió d'aquest treball sorgeix a partir de les escoles, amb la constitució de la Coordinadora d'associacions de mares i pares dels centres escolars del barri i, a partir d'aquí, amb la posta en marxa del Pla d'Educació i Convivència on intervenen els tècnics municipals. A més, l'existència del Centre Cívic i especialment el seu rol de centralitat i catalitzador han fet que el mateix espai es converteixi en la plataforma de la vida associativa del barri.

La sensació és que malgrat tots els alts i baixos es va anar fent feina, el què valorem més és la xarxa, tots els grups, entitats, equipaments, tenim tradició de treballar plegats...

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Els barris amb aquest nivell d'empoderament coincideix amb aquells on hi ha hagut acció comunitària, aquest i Sant Narcís. Fa que t'has de discutir per fer les coses, si no hi ha l'espai no hi ha interrelació i no es produeixen aquestes dinàmiques. Si l'opció hagués sigut muntem hotels d'entitats, cedim els equipaments i que se'ls reparteixin, la Mancomunitat no s'hauria muntat. Tu pots agafar, regar una mica, llaurar, abonar i que passi lo que passa i passa això, la Mancomunitat creix. No vol dir que tu has de controlar els processos.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Ara bé, com hem apuntat més amunt, el PEiC no passa pels seus millors moments. En la nova estructura (creada a rel del darrer canvi de govern municipal), el diàleg entre els actors veïnals i els governamentals passa per tres canals. D'una banda, la Mancomunitat cogestiona el Centre Cívic amb la direcció. De l'altra, tres representants de la Mancomunitat es troben amb la regidora del barri i debaten sobre les problemàtiques globals i finalment es treballa en quatre taules sectorials del PEiC, si bé no totes funcionen.

La taula d'educació funciona perquè hi havia la dinàmica i s'ha com reviscolat. Però la d'Urbanisme no s'ha reunit mai i l'Associativa així, així.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Des de l'inici de la tasca de la Coordinadora d'AMPAs i els primers passos del PEiC, els esforços s'han orientat a treballar en ares de la cohesió social. Des de les escoles amb les associacions

de pares i mares i el professorat, des del Centre Infantil i Juvenil Parroquial (que ahora gestiona els Centres oberts per infants i joves en concessió), des dels esplais i des de l'Ajuntament s'identificà com a prioritat pel barri treballar per la convivència i l'acollida de la població immigrada. Tanmateix, es reconeix que davant els impactes de la crisi, cal reorientar el focus i que tots els actors, treballant en col·laboració, dediquin els esforços a combatre les dificultats econòmiques del moment. L'avantatge que presenta Santa Eugènia és que té una amalgama d'entitats organitzada i està en contacte amb els tècnics municipals, disposats a fer acció comunitària.

Per què aquí no peta? Aquí la gran clau és la gran quantitat d'entitats que estan implicades fent xarxa en el barri a la Mancomunitat d'entitats i això fa que, a més algunes entitats d'immigrants ficades aquí dins també, això permet la convivència, que hi hagi una certa xarxa, i que no hi hagi una trencadissa entre uns i altres.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Del moviment associatiu del barri i l'evolució de la crisi el què hem de corregir ja és que se sap treballar amb el que era la convivència –que ha sigut el tema dels darrers deu anys- això ho hem de redreçar cap a la situació de crisi, perquè tenim una de festejos que és la òstia però no tenim altres mesures... El Banc del Temps és clau perquè per les seves característiques, van començar a intercanviar coneixements i ara comencen a intercanviar altres coses. L'avantatge és que hi ha gent que té ganes de fer coses.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

L'empoderament de les entitats de Santa Eugènia és tant significatiu que fins i tot respecte els tècnics municipals els veïns reclamen un rol no tant de lideratge sinó més aviat d'acompanyament. I, ahora, aquest canvi de rols ha suposat algunes alguns replantejaments per part dels treballadors municipals.

En aquest barri els tècnics no cal que liderin, han d'acompanyar perquè ja hi ha una estructura veïnal forta. No cal que tibir. Han de ser facilitadors. I aquí ha costat perquè quan han vingut aquí anaven amb la lògica d'altres barris que cal que tibir. Aquí quan ha funcionat ha sigut al revés. A l'inici del PEiC els tècnics van ajudar a endreçar, a coliderar, i després hem demanat aquest acompanyament.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Els tècnics fa anys que fem plans comunitaris i parlem de l'empoderament, no serem pas els que diguem "ara aquests estan massa empoderats".

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Tot i que Santa Eugènia té doncs tradició de col·laboració entre els diferents actors presents al barri, no ha iniciat contactes amb el municipi veí de Salt. La continuïtat urbana queda estroncada a nivell polític, tècnic, i en molts casos també veïnal. Històricament no hi ha hagut voluntat des dels consistoris a treballar conjuntament, si bé els colors polítics en diverses ocasions han estat coincidents. Des de la vessant tècnica, si bé es reconeix que les problemàtiques són comunes, s'al·lega que els models de les polítiques són tant dispars que no permeten establir col·laboracions.

No hi ha hagut mai voluntat des dels consistoris i a nivell tècnic com que els models de Serveis socials no té res a veure, no hi ha espai per res.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Els límits urbans són molt administratius, molt tècnics, però poc ciutadans i en el cas de la immigració, per la meua experiència, encara menys. Ells no en tenen. Un clàssic era gent que venia de Salt a aquí [Centre Cívic de Santa Eugènia] a demanar informació, fer tràmits, o el que sigui. Per nosaltres és molt clar però per segons quina ciutadania menys. Té com un efecte de por, quan a Salt passa alguna cosa aquí genera... "cuidado que aquí no passi, que no vingui, que la onada expansiva no arribi".

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

7.4 Processos d'innovació social en el context de la crisi

Des de l'any 2008, a Santa Eugènia han sorgit diverses iniciatives algunes de les quals estan orientades a donar resposta a l'impacte de la crisi i les polítiques d'austeritat. D'altres, malgrat que no tenen aquest objectiu explícit, d'una forma o altra també treballen en aquesta direcció.

De les experiències localitzades al barri llistades en aquest informe, una de les que està més clarament orientada a donar resposta als impactes de la crisi és la creació de la Xarxa cooperativa. De forma semblant a mitjans dels anys noranta, les AMPAs del barri emprenen accions per fer front al context del moment, en aquest cas la crisi. Si bé l'experiència és encara

recent ja han iniciat diversos projectes i alguns d'ells es fan en col·laboració amb altres iniciatives: per exemple, l'hort de la Xarxa cooperativa es gestiona amb altres entitats gironines i els aliments serveixen per les famílies de Cuinem Junes. Aquesta darrera és una altra de les iniciatives que està clarament orientada a pal·liar una de les conseqüències de la crisi: la necessitat d'aliments. Tanmateix, l'impacte que té és reduït perquè se'n veuen beneficiades, per ara, deu famílies. No és ampliable a d'altres persones perquè cuinen a les instal·lacions del Can Ninetes, que té una capacitat limitada. Tot i això, Cuinem Junes no només dona una resposta a una necessitat imperiosa, sinó que també està representant un espai on les famílies comparteixen inquietuds, recuperen l'autoestima i s'empoderen.

En paral·lel, Escudella Solidària -a la qual s'adscriu Cuinem Junes- sorgeix també per donar resposta al context econòmic actual. Per ara, aquesta iniciativa que alberga diverses propostes encara és força embrionària i està en procés d'instal·lar-se en un local per poder desenvolupar noves activitats. En contraposició a Cuinem Junes, el projecte Confiança Solidària té un caràcter més caritatiu, tot i que també vol respondre al context de crisi.

No hem de passar per alt el nucli de la PAH de Girona, que actua tant al barri com a la resta de la ciutat i municipis del Gironès. Tanmateix, la meitat dels casos estan localitzats a Salt. A diferència de la resta, i potser pel fet de ser una organització que actua a diferents nivells territorials -barri, ciutat i comarca- no està massa interrelacionada amb la resta d'entitats del barri. Tot i això, sí que ha col·laborat en diverses ocasions amb Escudella Solidària, que també treballa a nivell de ciutat, o amb la Xarxa Cooperativa, per la coincidència d'algunes persones en les diverses plataformes.

D'altra banda, el Banc de Temps va sorgir per donar resposta als possibles problemes de convivència. Com hem vist, ha estat una preocupació constant en moltes entitats del barri i sorgí com a espai d'intercanvi on facilitar la trobada entre persones diverses. Tanmateix, és una iniciativa que en el context de crisi també ha trobat la manera de poder contribuir a resoldre els problemes del barri. L'intercanvi de temps i d'experiències ha permès estalviar algunes despeses a algunes famílies. En d'altres casos, s'han intercanviat coneixements per tal de trobar feina més fàcilment.

En un altre ordre de les coses, l'Associació d'Usuaris de les Hortes emergeix en aquest context però no té per objectiu específic donar-hi resposta, més aviat és una coincidència de factors el

què fa que es creï el 2009. Tot i això, per moltes famílies està representant una gran ajuda poder tenir una parcel·la on conrear aliments i, de fet, tenen llista d'espera. Aquesta entitat és de ciutat i es reivindica com a tal i malauradament no treballa amb la resta d'entitats del barri.

Molts tenen l'horta i és un gran què. Paguen 50 euros l'any però allò els produeix. I els dona un gran què pels aliments frescos. La gran cosa que vam fer un any va ser un taller d'aprendre a anar amb bicicleta amb les mames. Va ser al·lucinant. Volien aprendre a anar en bicicleta per anar a l'horta. Vam posar-nos en contacte amb l'Ajuntament i vam aconseguir que ens paguessin una empresa que ensenyava a anar amb bicicleta. Amb tres sessions van aprendre a anar amb bicicleta i ara van a l'horta amb bicicleta i això els ha obert un món nou perquè caminant s'hi passaven una hora perquè si tens la parcel·la lluny... I els va bé per transportar també.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

La creació de la Mancomunitat no es dona com una reacció enfront la crisi, més aviat sorgeix amb la voluntat de crear un espai on les entitats compartir inquietuds, establir col·laboracions i, perquè no, enfortir-se. Tot i això, la seva existència també ha facilitat que moltes iniciatives que sí que pretenien aquest objectiu poguessin néixer i, al mateix temps, el fet que les entitats s'han unit en un sol interlocutor també facilita el diàleg amb les direccions del centre cívic i els Serveis socials.

La iniciativa dels Patis Oberts és anterior a l'esclat de la crisi i ha estat liderada per l'Ajuntament. En el cas de Santa Eugènia darrerament compta amb la col·laboració de l'entitat juvenil Xirois però no respon, com les altres experiències d'innovació social, a la voluntat de combatre els efectes de l'austeritat.

És evident que l'emergència recent d'iniciatives d'innovació social s'ha donat gràcies a la configuració del teixit social de Santa Eugènia, que facilita el seu naixement.

Hi ha una component relacional que ens lliga que ens fa estar bé amb els altres. Hi ha petits líders que té la part positiva que hi ha gent que se sent valenta per liderar alguna petita cosa. A altres llocs hi ha molta gent de segon nivell i aquí hi ha gent que s'envaletona.

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Els que lideren avui en dia les associacions tenen una visió molt social, i això ha ajudat. No tothom però té la formació tècnica per tirar endavant projectes

socials. És el barri que em sembla que hi ha més capital social, Sant Narcís també.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Aquí la gent potent no marxa i els plans hi han ajudat, perquè eren un espai on fer propostes.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

A més, la vida associativa pot tenir lloc gràcies a l'existència del Centre Cívic i el treball dels tècnics i a les relacions horitzontals establertes entre entitats i tècnics municipals en el marc del Pla d'Educació i Convivència.

Aquí en termes d'innovació social, han sortit molt bones idees, jo penso, perquè aquí el treball conjunt ha sigut molt. Aquí s'ha donat capacitat de decisió a associacions i veïns amb un nivell elevadíssim i no se n'ha fet gens d'ostentació. Per exemple el Pla de Plans tenia un pressupost de 80.000€ i el decidia una taula formada per nou tècnics i nou veïns. La línia política que es va encarregar tant en les anteriors legislatures -que eren d'un altre color polític-com ara, sempre és treballar amb les associacions. No hi ha hagut mai un treball des de l'administració municipal en el barri que passés per treballar sols. El que hem treballat molt és en aquesta tensió administració-ciutadania perquè clar al mateix temps que compartíem espais de programació i ens trobàvem amb espais de reivindicació.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

En definitiva, Santa Eugènia és un barri que és terreny abonat perquè les persones que tenen voluntat de dur a terme activitats puguin fer-ho. És un barri amb moltes persones inquietes i que estan preocupades per allò que succeeix al seu entorn i no es resignen a la situació existent. Això fa que, ja des d'abans de l'inici de la crisi econòmica, s'autoorganitzessin i emprenguessin nous projectes.

Les institucions no estan donant resposta a la situació. No hi ha un canvi de plantejament. Alguns pensem que no podem deixar que els poders públics es desentenguin d'aquesta realitat i d'alguna forma continuem *apretant* perquè se'n facin càrrec però la veritat és que ens donem cops contra la paret. L'únic que et diuen és "ah, vols això? Doncs et donem una mica". Però no responem a la problemàtica. Això no es mou. Per altra banda hi ha una sèrie de gent molt inquieta que li *apreta* molt la situació i diu "doncs ja ens ho fem nosaltres".

Membre de la Mancomunitat de Santa Eugènia-Can Gibert

Tanmateix, al barri existeix el debat entre la legitimitat de les iniciatives ciutadanes i la seva capacitat per donar respostes equitatives. Des dels serveis municipals l'emergència d'iniciatives d'innovació social en alguns casos es viuen amb recel, ja sigui pel seu impacte reduït -i per tant per la seva poca capacitat transformadora- ja sigui per la manca de criteris i normes clars i transparents. En certa manera, es pateixen les conseqüències del descrèdit que viuen les institucions públiques i entenen que la ciutadania prengui la iniciativa. Tot i això, es postulen per buscar vies intermèdies on les formes de col·laboració entre els serveis públics i la iniciativa ciutadana conflueixin.

Que siguin tant reivindicatius també vol dir que s'ha fet bona feina de promoció. Són iniciatives que tècnicament puc avaluar i segurament donen resposta molt puntual, que són bones perquè poden assajar proves pilot però que no solucionen el gran problema. Posar en equilibri i en transversalitat entre totes aquestes petites iniciatives que estant sorgint. El repte que tenim ara des de l'administració és això.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

És la dinàmica aquesta que la societat civil és molt bona i, clar, si ens carreguem els serveis públics ens ho carreguem tot. Una cosa és que facin pressió -que això està bé- perquè ens moguem, perquè lo que no té solució "ostres ens estan *apretant*, ens demanen coses que no podem fer", però *bueno* vulguis que no, la pressió fa que... però aquest prefixat de que jo com que sóc la societat civil tinc raó i com que ho faig a fi de bé tot està bé i l'ajuntament l'únic que ha de fer és dir-me que sí. Amb això no anem enlloc. Hem de buscar altres maneres més col·laboratives.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

Tota la moguda d'innovació social que hi ha ara mateix, està posant a debat què és lo públic i què no és lo públic. Qui defensa lo públic i qui no defensa lo públic? La PAH està marcant algun ritme sobre les polítiques d'habitatge de l'Ajuntament de Girona? Sí. Fins a on ho ha de marcar? Què ha de marcar i què no? Què té capacitat i què no té capacitat de marcar? En què té representativitat i en què no? Això són coses que el 2007 no passaven. És més públic si ho porta un veí que si ho porta un tècnic? No tinc la resposta. Aquest debat és molt potent. I no passa ni en les aules ni en els canals de televisió ni en el Parlament.

Membre de l'equip tècnic de l'Ajuntament de Girona

8. Bibliografia

Ajuntament de Girona (2005). Projecte d'intervenció integral a Santa Eugènia i Can Gibert del Pla. Proposta d'Actuació. Memòria. Girona: Ajuntament de Girona.

Ajuntament de Girona i Departament de Política Territorial i Obres Públiques (2011). Informe d'avaluació final del projecte d'intervenció integral a Santa Eugènia i Can Gibert del Pla. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

Busquets, Jaume (dir.) (2008). Horts urbans i periurbans. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
Accessible a: http://www.catpaisatge.net/fitxers/guies/agricultura/GIP_Horts.pdf
[darrera consulta 8/1/2013]

Departament de Política Territorial i Obres Públiques (2009). La Llei de Barris. Una proposta col·lectiva per la cohesió social. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

Mancomunitat Santa Eugènia-Can Gibert. Entitats participants:
https://docs.google.com/file/d/0B1MajT6agxV_N1pKcjh2QWRfcTg/edit?pli=1 [darrera consulta 8/1/2013]

Mesquita, Manel (2013). *Quatre pobles en un segle (1862-1963). L'annexió a Girona dels municipis de Palau-sacosta, Sant Daniel i Santa Eugènia de Ter*. Girona: Ajuntament de Girona.

Ministeri de Foment (2006). Análisis Urbanístico de Barrios Vulnerables en España. 17079 – Girona. Madrid: Ministerio de Foment. Accessible a:
https://www.fomento.gob.es/MFOM/LANG_CASTELLANO/DIRECCIONES_GENERALES/ARQ_VIVIENDA/SUELO_Y_POLITICAS/OBSERVATORIO/ [darrera consulta 8/1/2013]

Moisès, Jordi (2009). "Santa Eugènia de Ter, reconstruint la identitat", *Revista de Girona*, nº 275, p.75.

Rubert, Júlia (2005). "Pla urbanístic dels horts de Santa Eugènia (Girona i Salt)". A: Tarroja, À.; Castañer, M.; Mercadé, M. (coords.) Anuari Territorial de Catalunya. Barcelona: Societat Catalana d'Ordenació del Territori.

Soler, Pere; Planas, Anna i Rieradevall, Jordi (2013). Memòria del procés d'avaluació participativa del Pla d'Educació i Convivència de Sant Narcís i Santa Eugènia. Girona: Institut de Recerca Educativa de la Universitat de Girona. Accessible a: http://ddd.uab.cat/pub/estudis/2013/110924/memSanNarcis_a2013.pdf [darrera consulta 8/1/2013]

Stone, C.N. (2005). "Civic capacity: how, why and from whence?". A: Fuhrman, S. i Lazerson, S. (eds.). Public Education. Oxford: Oxford University Press.

9. Webgrafia i Xarxes Socials

Recursos estadístics i cartogràfics

XIFRA. Sistema d'Informació Socioeconòmica Local. Diputació de Barcelona

- ♣ Web: http://www.ddgi.cat/xifra/menu_mun.asp

Observatori de la Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial

- ♣ Web: <http://www.girona.cat/observatori/dades.php>

Cartografia de Girona

- ♣ Web: <http://www.girona.cat/umat/cat/cartografia.php>

Serveis i Equipaments

Xarxa Centres cívics de Girona

- ♣ Web: <http://www.girona.cat/ccivics/cat/index.php>
- ♣ Facebook: <https://www.facebook.com/CentresCivicsGirona?fref=ts>
- ♣ Twitter: https://twitter.com/ccivics_gi

Centre cívic de Sant Eugènia

- ♣ Web: http://www.girona.cat/ccivics/cat/cc_santa_eugenia.php

Serveis Bàsics d'Atenció Social de Girona

- ♣ http://www2.girona.cat/ca/ssocials_centres_socials

Espai La Marfà

- ♣ Web: <http://www2.girona.cat/ca/marfa>

Entitats i Associacions

Associació de Veïns de Santa Eugènia

- ♣ Web: <http://www.avsantaeugenia.com/>
<http://avsantaeugenia.wordpress.com>

Mancomunitat Santa Eugènia-Can Gibert

- ♣ Web: <http://espaismancomunitat.blogspot.com.es/>

Banc de Temps Pont del Dimoni

- ♣ Web: <http://www.bdtpontdeldimoni.com/>

- ✦ Facebook: <https://www.facebook.com/bdtpontdeldimoni?fref=ts>
- ✦ Twitter: <https://twitter.com/Bdtpontdimoni>

Escudella Solidària

- ✦ Web: <http://escudellasolidaria.blogspot.com.es>
- ✦ Twitter: https://twitter.com/escud_solidaria

Cuinem Juntes

- ✦ Web: <http://cuinemjunes.blogspot.com.es/>

Centre Infantil i Juvenil Parroquial Santa Eugènia

- ✦ Web: <http://cijpstauegenia.entitatsgi.cat>

PAH Girona

- ✦ Web: <http://pahgirona.blogspot.com.es>
- ✦ Facebook: <https://www.facebook.com/pahgirona>
- ✦ Twitter: https://twitter.com/PAH_Girona

Associació d'Usuaris de les Hortes de Santa Eugènia

- ✦ Web: <http://hortessantauegenia.webnode.es/>

Xarxa d'Horts de Girona

- ✦ Web: <http://xarxahortsgirona.wordpress.com/>

Mesa d'Entitats de Girona

- ✦ Web: <http://mesadentitats.blogspot.com.es>

Associació de Comerciants de Santa Eugènia

- ✦ Web: <http://comersantauegenia.entitatsgi.cat/>

Associació Juvenil Xirois

- ✦ Web: <http://xirois.org/>
- ✦ Facebook: <https://www.facebook.com/pages/Xirois-Girona/175138549206531>
- ✦ Twitter: <https://twitter.com/Xirois>

Premsa

Diari electrònic de Santa Eugènia de Ter El Dimoni.com

- ✦ Web: <http://www.eldimoni.com/>
- ✦ Facebook: <https://www.facebook.com/eldimoni>
- ✦ Twitter: <https://twitter.com/eldimonipuntcom>

Notícies consultades

Celebració dels 50 anys de l'annexió de Santa Eugènia

<http://www.diaridegirona.cat/girona/2013/11/01/diferent-urbanisme-mateixa-identitat/641769.html>

<http://www.diaridegirona.cat/girona/2013/10/27/quatre-pobles-girona/640875.html>

<http://www.eldimoni.com/lajuntament-de-girona-edita-per-fires-el-llibre-quatre-pobles-en-un-segle-1862-1963/>

El Pont del Dimoni

<http://www.aragirona.cat/noticia/2010/09/15/girona-reconstruira-el-pont-del-dimoni-que-va-desapareixer-lany-1968>

Pla d'Educació i Convivència

<http://www.diaridegirona.cat/girona/2013/05/07/santa-eugenia-vol-que-desencalli-pla-deducacio-convivencia/616144.html>

10. Annex.

Taula 3. Relació de persones entrevistades¹¹

Nom i Cognom	Càrrec
Joan Camps	Director Centre Infantil i Juvenil Parroquial Santa Eugènia
Mª Àngels Herraiz	Associació d'Usuaris de Les Hortes de Santa Eugènia ¹²
Pablo Lidoy	President Banc de temps Pont del Dimoni
Ramon Macaya	President de l'Associació de Veïns Santa Eugènia de Ter i portaveu Mancomunitat Santa Eugènia-Can Gibert
Enric Manuel	Responsable implementació del Pla de barris Santa Eugènia-Can Gibert (projectes sociocomunitaris)
Pau Martinell	Exdirector Centre cívic Santa Eugènia Can Ninetes
Rosa Maria Navarro	Impulsora de Cuinem Junes
Albert Quintana	Coordinadora Associacions Mares i Pares i Xarxa Cooperativa de Santa Eugènia
Marta Roura	Directora Centre cívic Santa Eugènia Can Ninetes
Núria Terés	Xarxa Cooperativa de Santa Eugènia, Regidora ICV Ajuntament de Girona i exregidora d'Educació
Xavier Ventura	Director Serveis Socials Santa Eugènia

¹¹ A més a més, diverses persones també han aportat informació i dades valuoses per l'estudi. Volem agrair a Mònica Serra de la Unitat d'Anàlisi Territorial de l'Ajuntament de Girona; Joan Pujolàs, educador Social i Josep Rost de la Xarxa d'Horts Urbans de Girona la col·laboració.

¹² Entrevista telefònica.